

osnovi adaptivnoi modeli [An integrated approach to managing bank liquidity mechanism based on adaptive model]". *Biznes Inform*, no. 9 (2012): 250-255.

Vovchak, O. D., and Piroh, V. V. "Pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia kredytnymy ryzykamy bankiv na osnovi vykorystannia suchasnykh metodiv otsinky kredytopromozhnosti pozychalnykiv [Improved management of credit risk through the use of modern

methods of assessing the creditworthiness of borrowers]". *Biznes Inform*, vol. 2, no. 2 (2011): 7-10.

Yevdokymenko, V. K., and Shvets, N. R. "Metody vymiryuvannia velychyny bankivskykh ryzykiv: perspektyvy zastosuvannia v ukrain-skii bankivskii praktytsi [Methods of measurement for the amount of bank risk: prospects for application in the Ukrainian banking practice]". *Zbirnyk naukovykh prats «Ekonomiczni nauky»*. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpn/2010_6/3_Metod.pdf

УДК 336.564.2

МЕХАНІЗМ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ ІЗ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

ПАПАЙКА О. О., НОСАЧОВА І. В.

УДК 336.564.2

Папайка О. О., Носачова І. В. Механізм оподаткування операцій банків із цінними паперами

Виявлено тенденції фондового ринку, які визначають операції банків із цінними паперами. Охарактеризовано динаміку інвестицій банків у цінні папери, фінансових результатів від операцій із ними, знецінення цінних паперів. Проаналізовано відносну вагу цінних паперів у активах банків, ефективність і ризику операцій банків із цінними паперами. Узагальнено форми схемних операцій із цінними паперами. Формалізовано підходи до розрахунку фінансових результатів від операцій із цінними паперами у податковій декларації з податку на прибуток банку. Надано критичну оцінку діючого механізму оподаткування операцій банків із цінними паперами в частині від'ємного фінансового результату, формування резервів. Запропоновано методичний підхід до визначення індивідуального ризику цінного папера на основі внутрішніх рейтингів. Визначено наслідки нових підходів до оподаткування фінансових результатів операцій з цінними паперами та формування резервів для розвитку фондового ринку.

Ключові слова: механізм, оподаткування, операції, банки, цінні папери, резерви, фінансові результати.

Табл.: 2. **Бібл.:** 10.

Папайка Олександр Олексійович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Щорса, 31, Донецьк, 83050, Україна)

E-mail: bank@kaf.donduet.edu.ua

Носачова Ірина Вікторівна – Голова Державної податкової служби у м. Києві (вул. Шолуденка, 33/19, Київ, 04116, Україна)

E-mail: golova@kyivsta.gov.ua

УДК 336.564.2

Папайка А. А., Носачева І. В. Механізм налогообложення операцій банків з цінними бумагами

Виявлені тенденції фондового ринку, определяющие операции банков с ценными бумагами. Охарактеризована динамика инвестиций банков в ценные бумаги, финансовых результатов от операций с ними, обесценения ценных бумаг. Проанализирован относительный вес ценных бумаг в активах банков, эффективность и риски операций банков с ценными бумагами. Обобщены формы схемных операций с ценными бумагами. Формализованы подходы к расчету финансовых результатов от операций с ценными бумагами в налоговой декларации по налогу на прибыль банка. Дана критическая оценка действующего механизма налогообложения операций банков с ценными бумагами в части отрицательного финансового результата, формирования резервов. Предложен методический подход к определению индивидуального риска ценной бумаги на основе внутренних рейтингов. Определены последствия новых подходов к налогообложению финансовых результатов операций с ценными бумагами и формированию резервов для развития фондового рынка.

Ключевые слова: механизм, налогообложение, операции, банки, ценные бумаги, резервы, финансовые результаты.

Табл.: 2. **Библ.:** 10.

Папайка Александр Алексеевич – доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой банковского дела, Донецкий национальный университет экономики и торговли им. М. Туган-Барановского (ул. Щорса, 31, Донецк, 83050, Украина)

E-mail: bank@kaf.donduet.edu.ua

Носачева Ирина Викторовна – Председатель Государственной налоговой службы в г. Киеве (ул. Шолуденко, 33/19, Киев, 04116, Украина)

E-mail: golova@kyivsta.gov.ua

UDC 336.564.2

Papaika A. A., Nosachova I. V. Mechanism of Taxation of Bank Operations With Securities

The article reveals tendencies of the stock market, which determine bank operations with securities. It characterises dynamics bank investments into securities, financial results of operations with them, and devaluation of securities. It analyses relative weight of securities in bank assets and efficiency and risks of bank operations with securities. It generalises forms of scheme operations with securities. It formalises approaches to calculation of financial results from operations with securities in the taxation declaration on the bank profit tax. It gives a critical assessment of the existing mechanism of taxation of bank operations with securities with respect to a negative financial result and formation of reserves. It offers a methodical approach to identification of individual risk of a security on the basis of internal ratings. It determines consequences of new approaches to taxation of financial results of operations with securities and formation of reserves for stock market development.

Key words: mechanism, taxation, operation, banks, securities, reserves, financial results.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 10.

Papaika Aleksandr A. – Doctor of Science (Economics), Professor, Head of the Department of Banking, Donetsk National University of Economy and Trade named after M. Tugan-Baranovsky (vul. Shchorsa, 31, Donetsk, 83050, Ukraine)

E-mail: bank@kaf.donduet.edu.ua

Nosachova Irina V. – Chief of the State Tax Service in Kyiv (vul. Sholudenska, 33/19, Kyiv, 04116, Ukraine)

E-mail: golova@kyivsta.gov.ua

Банківські установи є важливими суб'єктами фондового ринку. Подальше збільшення ресурсної бази банків на фоні поступового відновлення банківського кредитування сприяло зростанню обсягу вкладень депозитних корпорацій у цінні папери. Проблеми здійснення операцій банків із цінними паперами та їх оподаткування знаходяться у центрі уваги науковців. Бабийчук Т. П. наголошує, що в Україні діє система податкових пільг на дохід від капіталу, а також на процентні доходи за вкладеннями у банки, дивіденди з цінних паперів. Більшість країн світу відмовилася від застосування такого виду податкових пільг. Україна продовжила мораторій на введення податку на проценти за банківськими вкладеннями і ощадними сертифікатами фізичних осіб [1, с. 6], оскільки відміна податкових пільг може призвести до відтоку депозитів від населення, а отже зменшення капіталу і зниження інвестиційної діяльності банків. Самородовим Б. В. проаналізовано можливості первинного публічного розміщення цінних паперів (ІРО) українських банків на закордонних ринках з метою нарощування капіталу [2]. Міщенко В. акцентує увагу на тому, що опосередкованим наслідком запровадження Базеля III може стати відмова банків від участі у високоризикових, але прибуткових операціях, передусім — із цінними паперами [3, с. 7]. Високо оцінюючи науковий доробок указаних авторів, слід констатувати, що механізм оподаткування операцій банків із цінними паперами залишається недостатньо дослідженим.

Метою статті є критична оцінка діючого механізму оподаткування операцій банків із цінними паперами і обґрунтування рекомендацій із його удосконалення.

Протягом останніх років фондовий ринок України динамічно розвивається. У 2011 р. обсяг торгів на ринку

цінних паперів зріс у 1,5 рази у порівнянні з 2010 р. і становив 2171,10 млрд грн, перевищивши таким чином обсяг ВВП країни на 854,50 млрд грн [4]. Висока активність на біржовому ринку у 2011 р. призвела до збільшення майже у 2 рази обсягу організованого фондового ринку, але його частка становила лише 13,16% усіх операцій з цінними паперами в країні. Утім, провідний світовий досвід переконує у перевагах функціонування саме цього сегмента ринку. У більшості країн, які готуються до вступу в ЄС, діє концентраційне правило (*concentration rule*), коли всі угоди з цінними паперами відбуваються тільки на регульованих/біржових ринках. В Україні за результатами торгів на організаторах торгівлі обсяг біржових контрактів з цінними паперами протягом 2011 р. сягнув 235,4 млрд грн, тоді як у 2010 р. цей показник становив 131,2 млрд грн. Водночас, при великих оборотах оператори фондового ринку демонструють надмірну збитковість. За підсумками 2011 р. прибуток від торгівлі цінними паперами становив усього 119 млн грн, а збитки — 159 млрд грн.

У табл. 1 наведено характеристики показників вкладень банків у цінні папери. Протягом 2010 – 2012 рр. їх обсяги зросли з 38,6 до 102,7 млрд грн, а частка в активах — із 4,42% до 9,19%. На банки I групи приходиться переважний обсяг вкладень, причому їх питома вага у сукупному портфелі цінних паперів зросла з 65,65% до 77,49%. Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж скоротилися з 1749 до 1656,1 млн грн, а їх частка у портфелі — із 6,31% до 2,11%. Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення також зменшилися із 199 до 148,1 млн грн, а їх частка у портфелі коливалася на рівні 1,36 – 2,46%.

Таблиця 1

Характеристика показників вкладень банків у цінні папери (побудовано за даними [5])

Групи банків	Торгові цінні папери, млрд грн	Цінні папери в портфелі банку на продаж, млрд грн	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж		Цінні папери в портфелі банку до погашення, млрд грн	Резерви під знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення		Вкладення банків у цінні папери, млрд грн	Питома вага цінних паперів у активах банків, %
			млрд грн	%		млрд грн	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01.01.2010									
I	1976,4	16603,1	-836,8	-5,04	6743,8	-161,5	-2,39	25323	4,18
II	497,4	5661,2	-488,9	-8,64	649,3	-6,9	-1,06	6808	4,92
III	79,2	3451,4	-259,5	-7,52	204,7	-29,1	-14,19	3735	6,55
IV	238,5	1989,5	-163,9	-8,24	480,9	-1,5	-0,32	2709	3,77
Разом	2792	27705	-1749	-6,31	8079	-199	-2,46	38575	4,42
01.01.2011									
I	3115,5	46161,7	-1004,6	-2,18	12649,2	-188,7	-1,49	61926,4	9,85
II	3942,9	9612,3	-476,9	-4,96	275,6	0,0	0,00	13830,8	8,12
III	90,0	2687,7	-241,5	-8,99	836,5	-1,8	-0,21	3614,2	6,04
IV	475,5	3507,5	-86,1	-2,45	347,9	-1,2	-0,34	4330,9	5,21
Разом	7624,0	61969,2	-1809,1	-2,92	14109,2	-191,6	-1,36	83702,4	8,88

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01.01.2012									
I	5841	52043,1	-1158,1	-2,23	8440,7	-69,7	-0,83	66324,8	9,40
II	4281,7	6857,2	-313,8	-4,58	291,7	-98,9	-33,91	11430,6	7,34
III	295,4	2866,7	-124,2	-4,33	393,5	-6	-1,53	3555,6	4,34
IV	1269,4	3936,3	-117	-2,97	622,6	-0,5	-0,08	5828,3	5,24
Разом	11687,6	65703,2	-1713	-2,61	9748,5	-175,1	-1,8	87139,3	8,27
01.11.2012									
I	9914,2	64129,1	-1117,2	-1,74	5535,8	-80,8	-1,46	79579,1	10,73
II	5706,7	6002,2	-288,2	-4,80	199,3	-55,6	-27,88	11908,2	7,25
III	407,6	3479,4	-49,6	-1,43	380,9	-6,2	-1,62	4267,9	4,90
IV	1882,1	4811,4	-201,1	-4,18	240,8	-5,6	-2,32	6934,2	5,57
Разом	17910,6	78422,0	-1656,1	-2,11	6356,8	-148,1	-2,33	102689,4	9,19

У табл. 2 наведено фінансові результати від операцій із цінними паперами та результати переоцінки їх вартості. У 2009 р. операції з цінними паперами в торговому портфелі банку були збитковими, а обсяг отриманих збитків склав 1022,6 млн грн. Суттєвим було також знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення (192,8 млн грн) і у портфелі банку на продаж (1369,1 млн грн).

Протягом 2010 – 10 міс. 2012 рр. фінансовий результат від операцій банків із цінними паперами був додатний і коливався на рівні 654,7 – 824,5 млн грн, а величина знецінення цінних паперів – на рівні 140,9 – 158,4 млн грн, що є позитивною тенденцією і свідчить про зниження ризиковості операцій із цінними паперами. Відповідно до Положення про порядок формування та

Таблиця 2

**Фінансові результати від операцій із цінними паперами та результати переоцінки їх вартості
(побудовано за даними [5])**

Групи банків	Фінансовий результат, млн грн			Знецінення цінних паперів, млн грн		
	Усього	У т. ч.		Усього	У т. ч.	
		торгових операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку	від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж		у портфелі банку до погашення	у портфелі банку на продаж
1	2	3	4	5	6	7
2009 р.						
I	-920,2	-1004,3	84,2	-781,3	-162,0	-619,3
II	-53,4	-42,7	-10,7	-403,0	-5,9	-397,1
III	-33,8	8,7	-42,5	-260,5	-24,9	-235,5
IV	82,0	15,8	66,2	-117,1	0,1	-117,2
Разом	-925,4	-1022,6	97,2	-1561,9	-192,8	-1369,1
2010 р.						
I	282,8	75,3	207,5	-169,9	-21,1	-148,8
II	264,5	157,7	106,8	32,2	-2,2	34,5
III	2,7	13,0	-10,4	6,7	3,2	3,5
IV	225,9	62,9	163,0	-9,8	-1,0	-8,8
Разом	775,9	308,9	467,0	-140,9	-21,2	-119,7
2011 р.						
I	408,2	45,7	362,5	-85,2	23,3	-108,5
II	70,2	112,4	-42,2	-48,8	-3,7	-45,1
III	70,2	43,9	26,3	18,0	-4,3	22,3
IV	106,1	65,2	40,9	-36,1	0,0	-36,2
Разом	654,7	267,1	387,6	-152,1	15,4	-167,5

1	2	3	4	5	6	7
10 міс. 2012 р.						
I	490,3	-27,6	518,0	-78,7	-14,5	-64,1
II	1,9	107,1	-105,2	2,4	-1,9	4,3
III	46,1	-24,4	70,4	24,0	-0,1	24,2
IV	286,1	126,8	159,3	-106,2	-5,2	-101,1
Разом	824,5	182,0	642,5	-158,4	-21,7	-136,7

використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затвердженого Постановою Правління НБУ від 25.01.2012 № 23 [6], банк формує резерв за цінними паперами, справедлива вартість яких визначається банком за даними оприлюднених котирувань цінних паперів, унесених до біржового реєстру, та за якими є ризик цінного папера, на суму накопиченої уцінки за цими цінними паперами на дату розрахунку резерву. Банк у разі уцінки (від'ємної різниці) цінного папера здійснює перегляд усієї доступної інформації про такий цінний папір та його емітента з метою виявлення ризику. Банк формує резерв на суму накопиченої уцінки, якщо така уцінка спричинена ризиком. Переоцінка (уцінка) цінного папера та формування резерву на суму накопиченої уцінки здійснюється банком на величину перевищення балансової вартості цінного папера (без урахування суми раніше сформованого резерву) над теперішньою вартістю майбутніх грошових потоків за таким цінним папером. Визначення показника ризику цінного папера здійснюється банком за результатами комплексного аналізу фінансового стану емітента, виду цінного папера та його поточної вартості, а також усієї наявної в банку достовірної інформації про обіг відповідних цінних паперів на фондовому ринку.

Інструкція визначає інтервали значення показника ризику цінного папера залежно від його якості. Раніше діюче Положення про порядок формування резерву під операції банків України з цінними паперами, затверджене Постановою Правління НБУ від 5 березня 2007 р. № 189/13456, чітко визначало показник ризику цінного папера відповідно до класу емітента такого папера. Таким чином, впровадження нових методичних підходів до визначення коефіцієнтів ризику цінного паперу потребує розвитку процедур внутрішнього рейтингування цінних паперів.

Значна частка збитків від операцій із цінними паперами є наслідком схемних операцій. Поширеними способами маніпулювання фіктивними цінними паперами (головним чином акціями, векселями та облігаціями) є [7]:

- ✦ придбання акцій афілійованими особами емітента для «нарощування» статутного капіталу акціонерного товариства або страхового і резервного капіталів фінансової установи, виведення активів за межі України через виплату дивідендів (у випадку придбання акцій афілійованими офшорними компаніями);
- ✦ емісія векселів та облігацій з метою мінімізації оподаткованого прибутку товариства за ра-

хунок віднесення зобов'язань перед афілійованими третіми особами на валові витрати.

Податковим кодексом України встановлено, що оподаткування операцій з торгівлі цінними паперами, деривативами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами, належить до оподаткування операцій особливого виду. Для визначення податкових результатів операцій із цінними паперами, деривативами і корпоративними правами Податковий Кодекс містить окремий розділ, згідно з яким окремо визначається або прибуток від такої діяльності, або збиток. Так, пунктом 153.8 статті 153 Податкового кодексу України встановлено окремий податковий облік фінансових результатів операцій з цінними паперами та деривативами.

Якщо протягом звітного періоду доходи від продажу кожного з окремих видів цінних паперів, деривативів та інших, ніж цінні папери, корпоративних прав отримані (нараховані) платником податку, перевищують витрати, понесені (нараховані) платником податку внаслідок придбання цінних паперів, деривативів або інших, ніж цінні папери, корпоративних прав цього ж виду протягом такого звітного періоду (з урахуванням від'ємного фінансового результату від операцій з цінними паперами, деривативами або іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами цього ж виду минулих періодів), прибуток включається до складу доходів такого платника податку за результатами такого звітного періоду.

Водночас передбачено, що якщо протягом звітного періоду витрати на придбання кожного з окремих видів цінних паперів, та інших, ніж цінні папери, корпоративних прав, понесені (нараховані) платником податку, перевищують доходи, отримані (нараховані) від продажу (відчуження) цінних паперів або інших, ніж цінні папери, корпоративних прав цього ж виду протягом такого звітного періоду, від'ємний фінансовий результат переноситься на зменшення фінансових результатів від операцій з цінними паперами або іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами цього ж виду наступних звітних періодів у порядку, визначеному статтею 150 Податкового Кодексу України. Пунктом 150.1 встановлено, що якщо результатом розрахунку об'єкта оподаткування платника податку з числа резидентів за підсумками податкового року є від'ємне значення, то сума такого від'ємного значення підлягає включенню до витрат першого календарного кварталу наступного податкового року. Розрахунок об'єкта оподаткування за наслідками півріччя, трьох кварталів та року здійснюється з урахуванням зазначеного від'ємного значення

попереднього року у складі витрат таких податкових періодів наростаючим підсумком до повного погашення такого від'ємного значення.

Усі інші витрати та доходи платника податку, крім витрат і доходів за операціями з цінними паперами, деривативами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами, визначеними цим підпунктом, враховуються у визначенні об'єкта оподаткування такого платника податку на загальних умовах, встановлених Податковим Кодексом.

Згідно з наказом Міністерства фінансів від 21.12.2011 р. № 1683 «Про затвердження форми податкової декларації з податку на прибуток банку» [8] комісійні доходи за операціями з цінними паперами і прибуток від операцій із торгівлі цінними паперами є доходами від операційної діяльності банківських установ і відображаються відповідно у рядках 02.2 і 02.3 ЦП декларації. Процентні витрати за цінними паперами власного обігу і комісійні витрати за операціями з цінними паперами є витратами від операційної діяльності банківських установ і відображаються у рядках 05.1 і 05.2 декларації. У табл. 1 декларації наводяться результати розрахунку фінансових результатів від операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами.

У липні 2012 р. набули чинності зміни до Податкового кодексу України щодо обліку збитків минулих періодів, згідно з якими враховується по 25% збитків, які сформувалися на 1 січня 2012 року, від господарської діяльності підприємства щороку, починаючи з 2012 року. Державна податкова служба (ДПС) України намагається розширити базу оподаткування юридичних осіб, роз'яснюючи поняття «Збитки за цінними паперами» [9]. У Листі № 320/0/71-12/15-1217 від 9 серпня 2012 р. йдеться, що у податковій декларації з податку на прибуток за звітні періоди 2012-2015 років (починаючи зі звітного періоду 1 півріччя 2012 року), враховується лише 25 відсотків суми від'ємного фінансового результату операцій з цінними паперами та деривативами, яке обліковувалось станом на 1 січня 2012 р. [10]. Зазначене обмеження застосовується до платників податку на прибуток підприємств із доходом за 2011 р. 1 млн. грн. та більше. Таким чином, ДПС України застосувала до від'ємного фінансового результату операцій з цінними паперами такий самий підхід, який передбачений пунктом 3 підрозділу 4 розділу XX Кодексу до від'ємного значення об'єкта оподаткування з податку на прибуток підприємств, визначений Законом України від 24 травня 2012 р. № 4834-VI.

Негативний фінансовий результат із торгівлі цінними паперами за своєю суттю є витратами на придбання цінних паперів (не проданих на даний час), понесеними у минулих податкових періодах, та не є від'ємним значенням об'єкта оподаткування з податку на прибуток. Витрати професійних учасників фондового ринку, які він здійснює у зв'язку з придбанням цінних паперів, відповідно до норм статті 153.8 повинні бути відображені як витрати.

ВИСНОВКИ

1. Оподаткування операцій з торгівлі цінними паперами, деривативами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами, належить до оподаткування операцій особливого виду. Розроблений порядок відображення від'ємного фінансового результату операцій з цінними паперами та деривативами у 2012 – 2015 рр. слід визнати конструктивним, оскільки він не може бути ототожнений із від'ємним значенням об'єкту оподаткування податком на прибуток.

2. В основу реформування методичного підходу до розрахунку резервів під операції банків з цінними паперами покладено врахування їх якості і надання можливостей банку визначати індивідуальний ризик цінного папера, що потребує розвитку процедур внутрішнього рейтингування цінних паперів. Під внутрішнім рейтингом слід розуміти стандартизовану оцінку індивідуального ризику цінного паперу, що подається у вигляді узагальненого показника, який має літерну або цифрову семантику. Банк має визначати рейтинг емітента цінних паперів самостійно, на підставі внутрішньої методології, не використовуючи рейтинги сторонніх, зовнішніх організацій.

3. Нові підходи до оподаткування фінансових результатів операцій з цінними паперами та формування резервів є конструктивними, оскільки вони стимулюватимуть поліпшення якості портфелів інвесторів, а саме: відмову від операцій із цінними паперами низької інвестиційної привабливості, зростання попиту на цінні папери, які мають надійні інвестиційні рейтинги, входять в біржові індекси, котируються на біржі тощо. Загалом це сприятиме зростанню доходів бюджету і збільшенню частки організованого біржового сегмента фондового ринку.

Перспективами подальших досліджень є розробка методичного підходу до визначення внутрішніх рейтингів цінних паперів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бабийчук Т. П.** Податкові стимули розвитку інвестиційної діяльності банків у сучасних умовах [Текст] / Т. П. Бабийчук // Бізнес Інформ. – 2011. – № 2. – Т. 2. – С. 6 – 7.
2. **Самородов Б. В.** Аналіз можливості виходу на закордонні ринки банків України з метою зовнішнього запозичення коштів [Текст] / Б. В. Самородов // Бізнес Інформ. – 2011. – № 4. – С. 103 – 105.
3. **Міщенко В.** Базель III: нові підходи банківського регулювання / В. Міщенко, А. Незнамова // Вісник НБУ. – 2011. – № 1. – С. 4 – 9.
4. 2011 – Український фондовий ринок: впевненість, стійкість та зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1340015412.pdf
5. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097
6. Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями: Постанова Правління НБУ від 25.01.2012 № 23 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>

7. Дубінський О. Податкова не пробачить фінансистам старі збитки [Електронний ресурс] / О. Дубінський. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2012/08/31/286700>

8. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток банку: Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.2011 р. № 1683 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0016-12>

9. Вимоги ДПС до торговців цінними паперами обґрунтовані [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economics.unian.net/ukr/detail/138617>

10. Про відображення від'ємного фінансового результату операцій з цінними паперами та деривативами у 2012 – 2015 роках: Лист Державної податкової служби України від 09.08.2012 р. N 320/0/71-12/15-1217 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/3194-320.html>

REFERENCES

Babiychuk, T. P. "Podatkovi stymuly rozvytku investytsiinoi diialnosti bankiv u suchasnykh umovakh [Tax incentives of investment banks in today's]". *Biznes Inform*, vol. 2, no. 2 (2011): 6-7.

"Dani finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy [These financial statements of banks in Ukraine]". http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=64097

Dubinskyi, O. "Podatkova ne probachyt finansystam stari zbytky [Tax not forgive financiers old losses]". <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2012/08/31/286700>

Mishchenko, V., and Nieznamova, A. "Bazel III: novi pidkhody bankivskoho rehuliuвання [Basel III: new approaches to banking regulation]". *Visnyk NBU*, no. 1 (2011): 4-9.

"Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 21.12.2011 r. № 1683 [Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 21.12.2011 № 1683]". <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0016-12>

"Polozhennia pro poriadok formuvannia ta vykorystannia bankamy Ukrainy rezerviv dlia vidshkoduвання mozhlyvykh vtrat za aktyvnymy bankivskymy operatsiiami [Regulations on the formation and use of bank Ukraine reserves for possible losses on active banking operations]". <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>

"Pro vidobrazhennia vid'iemnoho finansovoho rezultatu operatsii z tsinnymy paperamy ta deryvatyvamy u 2012 – 2015 rokakh [On display negative financial result of transactions with securities and derivatives in 2012 – 2015 years]". <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/3194-320.htm>

Samorodov, B. V. "Analiz mozhlyvosti vykhodu na zakorodni rynky bankiv Ukrainy z metoiu zovnishnyoho zapozychennia koshtiv [Analysis of the possibility of entering the overseas market banks of Ukraine to external borrowing]". *Biznes Inform*, no. 4 (2011): 103-105.

"2011 – Ukrainyskyi fondovyi rynek: vpevnenist, stiikist ta zrostantia [2011 – Ukrainian stock market: confidence, stability and growth]". http://www.nssmc.gov.ua/user_files/content/58/1340015412.pdf

"Vymohy DPS do torhovtsiv tsinnymy paperamy obgruntovani [DPS requirements to traders informed]". <http://economics.unian.net/ukr/detail/138617>

УДК 33.1 (07.58)

ФІНАНSOVA ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: СУТНІСТЬ І НАСЛІДКИ

КУЛІШОВ В. В.

УДК 33.1 (07.58)

Кулішов В. В. Фінансова глобалізація: сутність і наслідки

У статті розглянуто глобальну економіку з позиції впливу глобалізаційних процесів на економіку окремих держав; проблеми, потенційно здатні викликати негативні наслідки від перерозподілу фінансової сфери; теоретичні основи інституціоналізації економіки як головного регулятора національної економіки; сучасні умови формування глобального фінансового ринку; механізми взаємодії національної та світової економіки в умовах фінансової глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, економіка, інституції, валюта, ринок, транс націоналізація, контракти, дерегуляція.

Бібл.: 10.

Кулішов Володимир Васильович – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки, Криворізький економічний інститут Криворізького національного університету (пр. К. Маркса, 64, Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 5000, Україна)

E-mail: kaf_meo@ukr.net

УДК 33.1 (07.58)

Кулішов В. В. Финансовая глобализация: сущность и последствия

В статье рассмотрена глобальная экономика с позиции влияния глобализационных процессов на экономику отдельных государств; проблемы, которые потенциально могут вызвать негативные последствия от перераспределения финансовой сферы; теоретические основы институционализации экономики как главного регулятора национальной экономики; финансовые условия формирования глобального финансового рынка; механизмы взаимодействия национальной и мировой экономики в условиях финансовой глобализации.

Ключевые слова: глобализация, экономика, институции, валюта, рынок, транснационализация, контракты, дерегуляция.

Библ.: 10.

Кулішов Владимир Васильевич – кандидат экономических наук, доцент, профессор кафедры международной экономики, Криворожский экономический институт Криворожского национального университета (пр. К. Маркса, 64, Кривой Рог, Днепропетровская обл., 5000, Украина)

E-mail: kaf_meo@ukr.net

UDC 33.1 (07.58)

Kulishov V. V. Financial Globalisation: Essence and Consequences

The article considers global economy from the point of view of influence of globalisation processes on economy of individual states; problems, which potentially can result in negative consequences of redistribution of the financial sphere; theoretical basics of institutionalisation of economy as the main regulator of the national economy; financial conditions of formation of the global financial market; mechanisms of interaction of the national and world economies under conditions of financial globalisation.

Key words: globalisation, economy, institutions, currency, market, transnationalisation, contracts, deregulation.

Bibl.: 10.

Kulishov Vladimir V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of International Economy, Kryvyi Rih Economic Institute of the Kryvyi Rih National University (pr. K. Marksa, 64, Kryvyi Rih, Dnipropetrovska obl., 5000, Ukraine)

E-mail: kaf_meo@ukr.net